અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.
DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.
==========

કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, ભુવનેશ્વર-૨

વિરુદ્ધ

મેસર્સ આઇ.એફ.જી.એલ. રીફ્રેક્ટરીઝ લિમિટેડ

૯ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૫

[એસ.એન. વરીયાવા અને ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એક્ટ, ૧૯૪૪/નિકાસ અને આયાત નીતિ, ૧૯૯૨; ડ્યુટી મુક્તિ યોજના:

મૂલ્યાંકન - રીફ્રેક્ટરીઝ - કરદાતા-વિક્રેતા અને ખરીદનાર વચ્ચે વેચાણ કરાર - કરારની શરતો અનુસાર આયાત માટેનું એડવાન્સ લાયસન્સ ખરીદનાર દ્વારા સરન્ડર કરવામાં આવવું - તેના બદલામાં કરદાતા દ્વારા ડ્યુટી મુક્તિ યોજના હેઠળ લાભ મેળવવો - મહેસૂલ વિભાગનું એવું ઠેરવવું કે તે એક્સાઇઝ ડ્યુટી લાદવાના હેતુ માટે કિંમતનો ભાગ બનતો વધારાનો અવેજ છે - ટ્રિબ્યુનલ

દ્વારા તે રદ કરવામાં આવવું - અપીલ પર, ઠેરવવામાં આવ્યું: માલ વેચાણના કરારમાં ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે વહેતા વધારાના અવેજના નાણાકીય મૂલ્યનો સમાવેશ "કિંમત" માં થાય છે - સદર યોજના હેઠળ લાભ મેળવવા માટે કરદાતા પાસે પોતાનું કોઈ એડવાન્સ લાયસન્સ ન હતું - કરદાતાને સદર યોજના હેઠળ લાભ માત્ર ખરીદનાર દ્વારા આયાત લાયસન્સ સરન્ડર કરવાના કારણે જ મળ્યો હતો - કરદાતા દ્વારા આ રીતે મેળવેલા લાભને વધારાનો અવેજ કહી શકાય - ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતા-કરદાતાને વધારાના અવેજનો પ્રત્યક્ષ પ્રવાહ હોવાથી, મહેસૂલ વિભાગના હુકમને રદબાતલ કરવામાં ટ્રિબ્યુનલ ભૂલભરેલી હતી - ટ્રિબ્યુનલે સમયમર્યાદાના પાસા પર વિચારણા ન કરી હોવાથી, લંબાવવામાં આવેલ સમયમર્યાદાના મુદ્દા પર જ નિર્ણય કરવા માટે મામલો ટ્રિબ્યુનલને પરત સોંપવામાં આવે છે - સેલ ઓફ ગુડ્સ એક્ટ.

રીફ્રેક્ટરીઝનું ઉત્પાદન કરતા સામાવાળાએ મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ-ખરીદનાર સાથે ચોક્કસ કિંમતે પોતાના ઉત્પાદનનું વેચાણ કરવાનો કરાર કર્યો હતો. સદર કરારના બદલામાં, કરદાતા નિકાસ અને આયાત નીતિ, ૧૯૯૨ ની જોગવાઈઓ મુજબ ડ્યુટી મુક્તિ યોજના હેઠળ લાભ મેળવી શકે તે હેતુથી ખરીદનારે એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કર્યું હતું. મહેસૂલ વિભાગે દાવો કર્યો હતો કે કરદાતાને મળેલો આ લાભ માલના મૂલ્ય પેટે વધારાનો અવેજ હતો અને એક્સાઇઝ ડ્યુટીના હેતુ માટે તે કિંમતનો ભાગ બનતો હતો. ટ્રિબ્યુનલે કરદાતાઓની અપીલ મંજૂર કરી હતી. આથી વર્તમાન અપીલ ઉપસ્થિત થઈ છે.

અપીલનો નિકાલ કરતાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧.૧. નિયમોમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે "કિંમત" એટલે ખરીદનાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી વાસ્તવિક કિંમત ઉપરાંત માલના વેચાણના સંબંધમાં ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે મળતા વધારાના અવેજનું નાણાકીય મૂલ્ય. આવી જોગવાઈ હવે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એક્ટની કલમ ૪ માં જ સમાવિષ્ટ કરવામાં આવી છે. આમ, જો માલના વેચાણના સંબંધમાં ખરીદનાર પાસેથી કોઈપણ વધારાનો અવેજ મેળવવામાં આવે, તો તે વધારાનો અવેજ એક્સાઇઝ ડ્યુટીના હેતુઓ માટે કિંમતનો ભાગ બને છે. [૪૮૩-જી-એચ; ૪૮૪-એ-બી]

૧.૨. માત્ર વેચાણ કરારના કારણે જ ખરીદનારે પોતાના એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કર્યા હતા જેથી કરદાતા કરાર હેઠળની પોતાની જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરવાના હેતુથી એડવાન્સ ઇન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ મેળવી શકે. કરદાતાને વધારાનો અવેજ/લાભ પ્રાપ્ત થયો છે તે બાબત બહાર પાડવામાં આવેલા ટેન્ડરના અનુસંધાનમાં સામાવાળા દ્વારા ખરીદનારને લખવામાં આવેલા પત્રો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. જો આ વધારાનો લાભ સામાવાળાને ન મળ્યો હોત, તો તેઓએ પોતાની અગાઉની ઓફર મુજબ વસ્તુઓનું વેચાણ કર્યું હોત. તેમને વધારાનો અવેજ મળવાનો હોવાથી, તેઓએ ત્યારબાદ ઓફર કરાયેલા દરો મુજબ વેચાણ કર્યું હતું. "વધારાનો અવેજ" એ આ બંને વચ્ચેની કિંમતોનો તફાવત છે. કમિશનરે આ રીતે આ તફાવતની યોગ્ય ગણતરી કરી હતી. [૪૮૪-બી-સી; ૪૮૫-જી-એચ]

૧.૩. માત્ર ખરીદનાર દ્વારા એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કરવાના કારણે અને તેના બદલામાં કરદાતાને એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવવાના કારણે જ કરદાતા ખરીદનારને નીચા ભાવો ઓફર કરી શક્યા હતા. આના પરિણામે ખરીદનાર તરફથી કરદાતાને "એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ" ના રૂપમાં વધારાનો અવેજ વહેતો થયો હતો. તેમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું મૂલ્ય કિંમતમાં સમાવિષ્ટ કરવાપાત્ર છે. [૪૮૫-એ-સી]

૧.૪. ટ્રિબ્યુનલનું એવું જણાવવું ભૂલભરેલું હતું કે આવી વ્યવસ્થાને ક્યારેય વધારાના અવેજના સ્તરે મૂકી શકાય નહીં. તેમ જણાવવામાં ટ્રિબ્યુનલે એ હકીકતની અવગણના કરી હતી અને/અથવા તેને ધ્યાને લીધી ન હતી કે સામાવાળા અને મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ વચ્ચેના વેચાણ કરારના અનુસંધાનમાં જ લાયસન્સ કરદાતાને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા. જે વ્યવસ્થા/કરાર હેઠળ લાયસન્સ ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને મળ્યા હતા તેની સાથે નિકાસ અને આયાત નીતિને કોઈ લેવાદેવા ન હતી. [૪૮૫-એ-સી]

૨. ટ્રિબ્યુનલે ગુણદોષના આધારે અપીલ મંજૂર કરી હોવાથી સમયમર્યાદાના પાસા પર વિચારણા કરી ન હોવાને કારણે, આ મામલો ટ્રિબ્યુનલને પરત સોંપવામાં આવે છે. ટ્રિબ્યુનલને માત્ર એ બાબતે જ વિચારણા કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે શું મહેસૂલ વિભાગને લંબાવવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો લાભ ઉપલબ્ધ હતો કે નહીં. [૪૮૬-એ-બી]

દીવાની અપીલ હકૂમત : સિવિલ અપીલ નં. ૪૪૭૨/૨૦૦૧

સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, કસ્ટમ્સ એન્ડ ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ ઇ.ઝેડ.બી., કલકત્તાના એ. નં. ઈ/વી/૭૪/૧૯૯૮ માં એફ.ઓ. નં. એ-૧૧૩૮/સીએએલ/૨૦૦૦ માં તારીખ ૨૯.૭.૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તા તરફથી હરીશ ચંદર, એ. સુબ્બા રાવ, એ.ટી. રાવ અને પી. પરમેશ્વરન.

સામાવાળા તરફથી મેસર્સ ઓ.પી. ખેતાન એન્ડ કંપની માટે એસ.કે. બગારિયા, પ્રતીક જાલાન, એ.ટી. પાત્રા અને નિપુન મલ્હોત્રા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એસ.એન. વરીયાવા દ્વારા આપવામાં આવેલ :

આ અપીલ કસ્ટમ્સ, એક્સાઇઝ એન્ડ ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (સીઇજીએટી) દ્વારા તારીખ ૨૮ જુલાઈ, ૨૦૦૦ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા સામે કરવામાં આવી છે.

ટૂંકમાં હકીકતો નીચે મુજબ છે:

સામાવાળાઓ અન્ય બાબતોની સાથે રીફ્રેક્ટરીઝનું ઉત્પાદન કરે છે. તેઓએ ૧૯૯૨ માં થયેલા કરાર હેઠળ ચોક્કસ કિંમતે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટને રીફ્રેક્ટરીઝનું વેચાણ કર્યું હતું. ત્યારબાદ તેઓએ સદર મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટને રીફ્રેક્ટરીઝ પૂરા પાડવા માટે તારીખ ૯ સપ્ટેમ્બર

૧૯૯૩, ૧૧ જુલાઈ ૧૯૯૪, ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૯૫ અને ૧૬ જૂન ૧૯૯૫ ના ચાર કરારો કર્યા હતા. આ ચાર કરારો હેઠળ રીફ્રેક્ટરીઝના પુરવઠા માટે સામાવાળાઓએ નિકાસ અને આયાત નીતિ, ૧૯૯૨ ના પ્રકરણ ૭ માં સમાવિષ્ટ "ડ્યુટી મુક્તિ યોજના" નો લાભ મેળવ્યો હતો. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે સામાવાળાઓ ડ્યુટી મુક્તિ યોજનાનો લાભ મેળવી શકે તે માટે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટે રીફ્રેક્ટરીઝની આયાત માટે ધરાવતા એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કર્યા હતા. આવા સરન્ડર સામે સામાવાળાઓને કાચા માલ/ઈનપુટ્સની આયાત માટે એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ ઈશ્યૂ કરવામાં આવ્યા હતા. આ રીતે સામાવાળાઓ કસ્ટમ ડ્યુટી ચૂકવ્યા વિના કાચા માલની આયાત કરી શક્યા હતા તેમજ જો તેઓએ ભારતમાં તે ખરીદ્યો હોત તો ચૂકવવી પડતી કિંમત કરતાં નીચી કિંમતે તે મેળવી શક્યા હતા. ખાતાએ એવો દાવો કર્યો હતો કે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ દ્વારા લાયસન્સ સરન્ડર કરવાના પરિણામે સામાવાળાઓને ઈશ્યૂ કરાયેલા એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ હેઠળ મેળવેલ લાભ એ માલના મૂલ્ય પેટે "વધારાનો અવેજ" હતો અને આ "વધારાનો અવેજ" એક્સાઈઝ ડ્યુટીના હેતુઓ માટે કિંમતનો ભાગ બનતો હતો.

ટ્રિબ્યુનલે અન્ય બાબતોની સાથે નીચે મુજબ ઠેરવીને સામાવાળાઓની અપીલ મંજૂર કરી છે:-

"..... પ્રસ્તુત કેસમાં અપીલકર્તાએ આયાત નીતિની સંબંધિત જોગવાઈઓ અનુસાર વૈધાનિક સત્તામંડળો દ્વારા તેમને ઈશ્યૂ કરવામાં આવેલા એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ હેઠળ કસ્ટમ ડ્યુટીમાંથી લાભ મેળવ્યો છે. આવા લાભો ડ્યુટી મુક્તિ યોજના હેઠળના છે અને તેને વૈધાનિક સત્તામંડળો દ્વારા મંજૂર કરાયેલા વૈધાનિક લાભો તરીકે ગણવા જોઈએ. તેને ખરીદનાર તરફથી ઉત્પાદકને પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે વહેતા 'વધારાના અવેજ' ના સ્તરે ક્યારેય મૂકી શકાય નહીં. બન્યું એવું છે કે સદર એડવાન્સ લાયસન્સની શરતો મુજબ કસ્ટમ ડ્યુટીના લાભને કારણે અપીલકર્તાઓ અનુરૂપ કસ્ટમ ડ્યુટીની ચુકવણી વિના ઈનપુટ્સ આયાત કરવામાં સક્ષમ બન્યા છે, જેના પરિણામે તેમના અંતિમ ઉત્પાદનની પડતર કિંમતમાં ઘટાડો થયો છે. અપીલકર્તાઓ તેમના માલનું નીચી કિંમતે વેચાણ કરવાનું પોષી શકતા હોવાથી, તેઓએ વીએસપીને તે જ ઓફર કરી હતી, જે તેઓ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી અને કરારો આખરી કરવામાં આવ્યા હતા. આ સંજોગોમાં એવું કહી શકાય નહીં કે વીએસપી તરફથી અપીલકર્તાને કોઈ વધારાનો અવેજ મળ્યો છે, જે ખરીદનાર અને વિક્રેતા વચ્ચેની કરાર કિંમતને નકારી કાઢવા માટેની એક આવશ્યક શરત છે."

ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ડ્યુટી અને સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ પેટે કપાત આપવા અંગે પણ વિવાદ હતો. ત્યાં પણ ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળાઓની

તરફેણમાં ઠરાવ્યું છે. અમારી સમક્ષ અપીલકર્તાઓએ તે મુદ્દાઓ પર કોઈ રજૂઆત કરી નથી.

આમ, વિચારણા માટેનો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ દ્વારા તેના લાયસન્સ સરન્ડર કરવાના કારણે અને આવા સરન્ડર પર સામાવાળાઓને લાયસન્સ ઈશ્યૂ કરવામાં આવવાના કારણે સામાવાળાઓને મળેલો લાભ એ કરાર માટે વધારાનો અવેજ છે કે નહીં.

આ એક સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે, સંબંધિત સમયે, નિયમોમાં એવી જોગવાઈ હતી કે "કિંમત" એટલે ખરીદનાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વાસ્તવિક કિંમત ઉપરાંત માલના વેચાણના સંબંધમાં ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે વહેતા વધારાના અવેજનું નાણાકીય મૂલ્ય. આવી જોગવાઈ હવે કલમ ૪ માં જ સમાવિષ્ટ કરવામાં આવી છે.

આમ, જો માલના વેચાણના સંબંધમાં ખરીદનાર પાસેથી કોઈપણ વધારાનો અવેજ મેળવવામાં આવે, તો તે વધારાનો અવેજ એક્સાઈઝ ડ્યુટીના હેતુઓ માટે કિંમતનો ભાગ બને છે. નિઃશંકપણે, સરકાર પાસે "ડ્યુટી મુક્તિ યોજના" હતી. પરંતુ આ યોજના હેઠળ સામાવાળાઓ પાસે પોતાના કોઈ એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ ન હતા. જો તેમની પાસે પોતાના લાયસન્સ હોત, તો કદાચ ટ્રિબ્યુનલની દલીલ સાચી હોત. માત્ર વેચાણ કરારના કારણે જ મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટે પોતાના એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કર્યા

હતા જેથી સામાવાળાઓ કરાર હેઠળની પોતાની જવાબદારીઓ પૂરી કરવાના હેતુથી એડવાન્સ ઇન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ મેળવી શકે. સામાવાળાઓને વધારાનો અવેજ મળ્યો છે તે બહાર પાડવામાં આવેલા ટેન્ડરના અનુસંધાનમાં સામાવાળાઓ દ્વારા મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટને લખવામાં આવેલા પત્રો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. સામાવાળાઓએ સૌપ્રથમ તેમના તારીખ ૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૨ ના પત્ર દ્વારા નીચેના ભાવોએ વેચાણ કરવાની ઓફર કરી હતી:

મોનોબ્લોક સ્ટોપર : પ્રત્યેક રૂ. ૫,૬૫૦ ના દરે

સબમર્જ્ડ નોઝલ : પ્રત્યેક રૂ. ૪,૦૬૦ ના દરે

ટુન્ડીશ નોઝલ : પ્રત્યેક રૂ. ૩,૦૮૦ ના દરે

જોઇન્ટિંગ એન્ડ સીલિંગ કમ્પાઉન્ડ : પ્રતિ મેટ્રિક ટન રૂ. ૫૬,૦૦૦ ના દરે

ત્યારબાદ, તારીખ ૨ માર્ચ ૧૯૯૩ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળાઓએ એક સુધારેલી દરખાસ્ત કરી હતી જેમાં અન્ય બાબતો સાથે નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:-

"પ્રકરણ ૧૦ હેઠળ ૧૯૯૨-૯૭ ની નિકાસ અને આયાત નીતિ મુજબ, તમે તમારા એડવાન્સ લાયસન્સ સામે સ્થાનિક સપ્લાયર્સ પાસેથી માલ મેળવી શકો છો. જો તમે આ હેતુ માટે તમારા એડવાન્સ લાયસન્સનો

ઉપયોગ કરો છો, તો તમારી પાસેથી કોઈ એક્સાઇઝ ડ્યુટી અને સેલ્સ ટેક્સ વસૂલવામાં આવશે નહીં. સ્થાનિક કંપની માટે તમારા એડવાન્સ લાયસન્સ સામેના વેચાણને 'માની લીધેલ નિકાસ' તરીકે ગણવામાં આવશે.

આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે હવે દરખાસ્ત કરીએ છીએ કે અમને એડવાન્સ લાયસન્સ વેચવાને બદલે તમે તમારા એડવાન્સ લાયસન્સ સામે અમને તમારો ઓર્ડર આપો, જેના માટે લાગુ પડતા દરો નીચે મુજબ રહેશે:"

મોનોબ્લોક સ્ટોપર : પ્રત્યેક નંગ રૂ. ૩,૦૮૫ ના દરે

સબમર્જ્ડ એન્ટ્રી નોઝલ : પ્રત્યેક નંગ રૂ. ૨,૦૪૮ ના દરે

ટુન્ડીશ નોઝલ : પ્રત્યેક નંગ રૂ. ૧,૨૬૪ ના દરે

જોઇન્ટિંગ એન્ડ સીલિંગ કમ્પાઉન્ડ : વિનામૂલ્યે (અમને આપવામાં આવેલ આઇટમ નં. ૧, ૨ અને ૩ ના ઓર્ડર સામે પ્રમાણસર જથ્થા માટે)

આખરે એ બાબતે સંમતિ સધાઈ હતી કે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ તેના એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કરશે અને તેના બદલામાં સામાવાળાઓ એડવાન્સ ઇન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ મેળવશે. આમ, મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટના એડવાન્સ લાયસન્સ સામાવાળાઓને

ઉપલબ્ધ કરાવ્યા વિના, ભાવો અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબના જ રહ્યા હોત. માત્ર મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ દ્વારા એડવાન્સ લાયસન્સ સરન્ડર કરવાના કારણે અને તેના બદલામાં સામાવાળાઓને એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હોવાને લીધે જ સામાવાળાઓ નીચા ભાવો ઓફર કરી શક્યા હતા. મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ દ્વારા લાયસન્સ સરન્ડર કરવા અને તેના પરિણામે સામાવાળાઓને લાયસન્સ મળવાને કોઈ આયાત અને નિકાસ નીતિ સાથે કોઈ લેવાદેવા ન હતી. તે સીધેસીધી બંને પક્ષકારો વચ્ચેના કરારની બાબત હતી. આના પરિણામે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ તરફથી સામાવાળાઓને "એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ" ના રૂપમાં વધારાનો અવેજ પ્રાપ્ત થયો હતો. તેમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું મૂલ્ય કિંમતમાં સમાવિષ્ટ કરવાપાત્ર છે. આવી વ્યવસ્થાને ક્યારેય વધારાના અવેજના સ્તરે મૂકી શકાય નહીં તેમ જણાવવામાં ટ્રિબ્યુનલ ભૂલભરેલી હતી. તેમ જણાવવામાં ટ્રિબ્યુનલે એ હકીકતની અવગણના કરી છે અને/અથવા તેને ધ્યાને લીધી નથી કે સામાવાળાઓ અને મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટ વચ્ચેના વેચાણ કરારના અનુસંધાનમાં જ આ લાયસન્સ સામાવાળાઓને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યા હતા. જે વ્યવસ્થા/કરાર હેઠળ ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને લાયસન્સ મળ્યા હતા તેને નિકાસ અને આયાત નીતિ સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો. પુનરાવર્તનના ભોગે પણ એ જણાવવું જરૂરી છે કે જો સામાવાળાઓ પાસે પોતાના એડવાન્સ ઈન્ટરમીડિયેટ લાયસન્સ હોત એટલે કે કરારના હેતુઓ માટે મેસર્સ વિશાખાપટ્ટનમ સ્ટીલ પ્લાન્ટે પોતાના લાયસન્સ

સરન્ડર કરવાની જરૂર ન પડી હોત, તો કદાચ ટ્રિબ્યુનલનો તર્ક સાચો હોત. પરંતુ અહીં, વેચાણ કરારના અનુસંધાનમાં, ખરીદનાર તરફથી વિક્રેતાને સીધેસીધો વધારાનો અવેજ વહેતો થયો છે. તેનું મૂલ્ય કિંમતમાં ઉમેરવું પડે. આમ અમે એ વ્યાપક રજૂઆત સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ કે જ્યાં પક્ષકારો સરકારની નીતિઓનો લાભ ઉઠાવે છે અને તેમાંથી વહેતા લાભો મેળવે છે, ત્યારે તેવા લાભને "વધારાનો અવેજ" કહી શકાય નહીં.

ત્યારબાદ પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે "વધારાના અવેજ" ની ગણતરી કેવી રીતે કરવી. આ કેસમાં, સામાવાળાઓને પ્રાપ્ત થયેલ લાભ સામાવાળાઓના બે પત્રોના આધારે સ્પષ્ટપણે નક્કી કરી શકાય તેમ છે. જો આ વધારાનો લાભ સામાવાળાઓને ન મળ્યો હોત, તો તેઓએ તારીખ ૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૨ ની પોતાની ઓફર મુજબ વસ્તુઓનું વેચાણ કર્યું હોત. તેમને વધારાનો અવેજ મળવાનો હોવાથી, તેઓએ તારીખ ૨ માર્ચ ૧૯૯૩ ના પત્રમાં દર્શાવેલા દરો મુજબ વેચાણ કર્યું હતું. "વધારાનો અવેજ" એ આ બંને વચ્ચેની કિંમતોનો તફાવત છે. કમિશનરે આ રીતે આ તફાવતની યોગ્ય ગણતરી કરી હતી.

એ બાબતનો ઉલ્લેખ કરવો પણ યોગ્ય રહેશે કે સામાવાળાઓએ સમયમર્યાદા અંગેની દલીલ પણ ઉપસ્થિત કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે ગુણદોષના આધારે અપીલ મંજૂર કરી હોવાની હકીકતને ધ્યાને રાખીને આ પાસા પર વિચારણા કરી નથી. અમને વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે આ મામલો ટ્રિબ્યુનલને પરત મોકલવામાં આવે જેથી ટ્રિબ્યુનલ સમયમર્યાદાના પ્રશ્ન પર

વિચારણા કરી શકે. અમે તેની સાથે સંમત છીએ. તેથી, અમે આ મામલો ટ્રિબ્યુનલને પરત સોંપીએ છીએ. આથી ટ્રિબ્યુનલને માત્ર એ બાબત પર જ વિચારણા કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે શું ખાતાને લંબાવવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો સમયગાળો ઉપલબ્ધ હતો કે નહીં.

આ નિર્દેશો સાથે, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કર્યા વિના અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવેલ છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.